

DOSS. nr. 635.g: 712.423 917
Ref. nr. _____

635.g: 712.423 917

OPEN LONG IN LEWENBORG

Flats in aanbouw. Kranen hysen woonruimten omhoog. Snel, efficiënt. Het duurt niet lang meer of de wijk is klaar. De nieuwe wijk Lewenborg in Groningen. In een paar jaar tijd zijn huizen, winkels, scholen neergezet, straten aangelegd, vijvertjes gegraven, plantsoentjes aangekleed. Klaar. Af. Volgende wijk. Ho eens even. Daar in het noorden van Lewenborg is het nog een rotzooitje. Daar ligt een enorme vlakte waar louter onkruid groeit. Bij een plas water is het wat heuvelig. Daar verdringen zich duizenden wilgen. Kinderen hebben er sluispaadjes door gemaakt.

Een eind verder is het letterlijk een puinhoop. Brokken steen, cement en wat al niet aan bouwafval ligt heuvels hoog opgeworpen. En tussen de puinheuvels is kennelijk met een bulldozer gewerkt om een soort afvalplein te maken. Weer verderop liggen kamerbrede platen natuursteen. Waar is dat allemaal goed

VERVOLG VAN PAG. 5
bestemmingsplannen, waarbij in het verleden en zeer zeker in de komende jaren diverse belangengroepen uit de bevolking werden en zullen worden betrokken. Met het steeds meer op gang komen van de inspraakprocedures is een gerichte voorlichting vanuit het dagelijks bestuur nodig".
De voorlichtingsambtenaar in Winschoten zal dan weer het overbekende „schaap met vijf poten" moeten zijn. Meent fractievoorzitter Kuiper: „Een voorlichtingsambtenaar zal wel niet zo gemakkelijk te vinden zijn, maar die „schape met vijf poten" zijn er wel".
WINSCHOTER CRT. 28 SEP. 1974.

voor. Wat wordt daar nou klaarge-

maakt? Niets. Daar wordt niets KLAAR gemaakt. Daar wordt alleen een ontwikkeling op gang gezet. Een ontwikkeling in de tijd. Het is een gebied dat nooit AF komt. Het is het vrijgebied dat Louis le Roy, de wilde tuinman uit Oranjewoud, ter beschikking heeft gekregen van de gemeente Groningen. Zes hectare waar Le Roy met een kleine groep wijkbewoners aan de gang is. Een vrijgebied voor de burgers van de stad. Er zijn geen miljoenen voor uitgetrokken om dit gebied te ontginnen. Le Roy en zijn mensen krijgen van de gemeente jaarlijks f 45.000; de gewone onderhoudskosten voor een dergelijk groot terrein. En met dat geld zetten zij de ontwikkeling op gang. Er wordt natuursteen gekocht, zaad, houten palen....

In de lente van het vorig jaar is Le Roy er begonnen. Wijkbewoners stroomden toe om er te zaaien. Er kwam een zee van bloemen op, die gretig geplukt werden. Er werden wilgen gepoot. De gemeente stortte er bouwafval.

Nu, een dik jaar later, komt de kritiek los. Dit jaar zijn er al lang zoveel bloemen niet meer opgekomen. Van de massa mensen van het eerste uur zijn nog maar een stuk of vijf, zes enthousiastelingen overgebleven. Er zou ook industrieafval gestort zijn. Een bulldozer van de gemeente heeft een deel van het afvalterrein glad geveegd. Deskundigen die altijd al zeiden dat de ideeën van Le Roy niet in de praktijk te verwezenlijken zijn, staan klaar om het roer over te nemen. En er een deskundig aangelegd parkje van te maken. Er wordt niet verder gekeken dan de neus lang is. De toestand van het terrein nu is

maatgevend. We zijn gewend dat een plantsoen, een park binnen bepaalde tijd aangelegd wordt. Le Roy heeft zijn tijd gehad.

Niks hoor. Le Roy: „Bijna alle gemeentes willen binnen een jaar of twee een soort demonstratie tuin Le Roy hebben. Dat is een ridicuul korte tijd. Er wordt gezegd: zie je wel wat een puinhoop het wordt als je Le Roy zijn gang laat gaan. „Die mensen gunnen me gewoon de tijd niet. In het mandaatgebied Le Roy in Groningen komt de ontwikkeling pas heel langzaam op gang. Je moet niet kijken naar al die groenvoorzieningen elders in de stad. In dat vrijgebied moet je het begrip tuin veel ruimer nemen. Er moet een soort besloten econoomie op ontstaan. We leven in de wereld van de economische principes. Van de tegenstellingen: wat de een wil, kan de ander niet doen. Volgens de ecologische principes bouwt de mens in zijn eigen opgeving. Die betrokkenheid mis je in elk gemeentelijk plantsoen. Dat wordt voor die bewoners aangelegd. Hier gaan de bewoners die er willen werken zelf aan de gang. Zonder machinale arbeid. En dan geen 200 enthousiastelingen op een soort boomplantdag, maar een kleine groep sterk geïnteresseerde burgers".

Dit gebied komt nooit klaar. Want dat zou de mogelijkheden voor de mensen na ons afsluiten. Het gebied in Lewenborg is niet mijn terrein, waar ik iets afmaak. Nee, wij gaan er een bepaalde ontwikkeling op gang brengen.

Voorwaarde daarbij is dat alles naar het gebied toe gebracht kan worden, maar dat niks er meer van afgehaald mag worden. Alle arbeid die de mensen erin stoppen, zal nooit

Louis
le Roy,
de „wilde"
tuinman
mag er
wat van
maken

verloren gaan en dient ter verrijking van het gebied. Als iemand er met wat houten palen een zitkuil maakt, dan mag dat geen eindresultaat zijn. Hij moet toestaan dat anderen na hem er weer wat aan toevoegen. Elders in de stad wordt ook wel gebouwd, maar toch nooit om als uitgangspunt voor het werk van een ander te dienen. In de stad komt de ontwikkeling stil te staan. Huizen, straten zij statisch. Dit terrein is een dynamisch geheel. Als iemand een object maakt, dan kan ik daar weer

met mijn fantasie overheen. En iemand anders kan dan weer over mijn werk heenbouwen. Je moet het zien als een open long, met zeer veel vegetatie, waarin de mensen diende is in de tijd. Volgens mij kan de ontwikkeling op zo'n gebied onelindig doorgaan.

Nu zitten we er nog met stugge klei. Een humus voorwaarde is er nog totaal afwezig. Dus zijn we begonnen er puin op te brengen en zand dat bij het graven van de vijvers vrij kwam. Langzaam aan moet er een ruige vegetatie in lagen over elkaar heen groeien. Als je er tien jaar niks aan doet, wordt het echt geen geweldige rommel. Langzamerhand komt er in de natuur een zekere orde tot stand. Die is niet te voorspellen. Maar daar gaan we wel mee verder werken. De natuur geeft de voorwaarden aan voor wat er verder gedaan zal worden. We moeten rustig afwachten. Kijken naar de humus vorming. Doorblijven zaaien. Weer wat planten potten. Een deel van de wilgen zal wel eens weggehaald worden. Je moet dat rustig bekijken. Haast en ondoordachte handelingen horen in dit systeem niet thuis. Als de ontwikkeling dan een tijdje doorgelopen is, kun je pas zien welke kant het uitloopt. Dan gaan we meer op elkaar inspeelen. Iedere inbreng van elke burger blijft aanwezig, hoewel je er soms niets meer van zult zien, omdat iemand anders eromheen gebouwd heeft. Er is nooit een statische eenheid. Er wordt gewerkt vanuit een dynamisch proces. Als er dwars door het terrein een weg moet komen is dat niet erg. Als we op iedere ingreep maar volledig kunnen reageren. Anders wordt het een statische eenheid. We moeten leren de neiging te onderdrukken om het einddoel te willen zien. Lewenborg op dit moment beoordelen is even waanzinnig als het beoordelen van een kathedraal naar zijn fundering. Wat nu in Groningen gebeurt is uniek voor Europa. Het is voor het eerst dat je op een terrein naar een ontwikkeling in de tijd kunt werken. Ik pretendeer niet dat ik de helft van de stad kan omturnen. Maar ik ben bezig om, ik wil hebben, dat zeker tien procent van Nederland straks een ontwikkeling in de tijd krijgt. Dat zou een kans betekenen

VERVOLG VAN PAG. 6

voor een soort alternatief voor deze samenleving met zijn economische wetten. Een kans voor een samenleving, gebaseerd op minder egoïsme, maar er staan machten klaar om de zaak over te nemen. Want ik krijg al die grond voor niks en daar zouden Breiero en de Grondmij met hun deskundigen ook best op willen zitten. U zou eens moeten weten.... achter mijn rug om wordt een economische oorlog gevoerd gelijk aan die tussen Noord- en Zuidvietnam. Nou, naar zulke deskundigen luister ik al lang niet meer. Als er een deskundige komt met „ha ha dat plantje hoort niet hier maar daar te staan", dan zeg ik: „ha, ha deskundige. U hoort niet hier, maar buiten mijn terrein te staan".

GERT FOKKENS
WINSCHOTER CRT. 28 SEP. 1974